

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadhatatlalban átvéve:
 Egy évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 " "
 Holnap máskor kezdve:
 Egy évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 Szombat napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megválaszol nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők

Egyes más árak 5 fillér.

NAGYVÁRAD június 21.

Az iparfejlesztés.

Az elmélet néha a gyorsvonal sebességével törtet előre, ám a gyakorlat rendszerint csak a tehervonat lassúságával követi sőt néha meg-megáll és hosszabb ideig vesztegel. A képviselőház pénzügyi bizottságának csak imént bemutatott emlékirat, amely az iparfejlesztés elméletét tárgyalja, ma már átment az »Országos ipartanács« rostáján. E tanácskozáson az ipar kiváló képviselői, az iparpolitika többé-kevésbé hivatott intézői, a kereskedelmi és iparkamarák titkárai sokat és okosan beszéltek, de végre is az, amit elmondtak, az amit javaslatba hoztak, sokszor el volt már mondva, anélkül, hogy a hazai ipar fejlődése terén valami lényeges eredményekre hivatkozhatnánk.

A többek közt beszéltek a közszállításokról, a hazai anyagokat feldolgozó ipar támogatásáról, a kézműiparnak gyár-ipparrá való fejlesztéséről, kartel-törvény, munkás-balesetbiztosítási és sztrájk-törvény alkotásáról, az ipartelepek decentralizálásáról, az ipari szakoktatás fejlesztéséről és gyakorlatiasabbá tételéről, a tisztességtelen versenyről, az állami támogatásnak a kézműiparra való kiterjesztéséről, a tanonczügyről, végül — igen elkeseredett hangon — az állami gyárak káros versenyről. Hogy a felszólalók mindezekről mit mondtak, minő javaslatokat tettek, azt feleslegesnek tartanók e helyen reprodukálni, mert hiszen az egyesületekben és a sajtóban évek hosszú

sora óta folynak a viták a kérdések felett és joggal mondhatjuk, hogy az iparfejlesztés elméletével már meglehetősen tisztában vagyunk.

De hogyan állunk ez ügygyel a javaslatok gyakorlati megvalósítása terén? E kérdésre az ankét nem adott választ, nem is adhatott, mert vannak dolgok, melyek, bár sarkalatos kérdésekként lépnek előtérbe, a kormány intézményei körében — és ilyen az Országos ipartanács is — nem feszegethetők. Így a többek közt nem említette fel senki, hogy addig, amíg improduktív célokra száz és még több milliót kell áldoznunk és amíg ez okból a magyar állam iparfejlesztési célokra csak évi 2-3 millió koronát áldozhat, addig nagyobb szabású iparfejlesztésről szó sem lehet. Arról sem igen esett szó, hogy önálló, magas fokra fejlődött ipar megteremtésének a közös vámterület útját állja.

Képesek lesznek-e ezeket a nehézségeket a kereskedelmi miniszter, Sztéryni miniszteri tanácsos, Wekerle Sándor és mások, akik a nagymunka keresztülvitelének élén állanak, leküzdeni, azt a jövő mutatja meg. Az emlékiratba foglaltak és az ankéten elmondottak kétségkívül igen üdvös dolgok, de majd tapasztalni fogjuk, hogy az állam buzgalmát a pénz hiánya, az egyesek vállalkozási kedvét az osztrák verseny rendkívül lelohasztják és örülhetünk, ha csak tizedrésze is teljesül annak, amit elérni óhajtunk.

Ezért mondjuk, hogy ebben az ügyben az elmélet és a gyakorlat igen távol, szinte megközelíthetetlen távolságban áll-

lanak egymástól és ha *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter és munkatársai buzgalmának sikerül a két ellentétes pólust közelebb hozni egymáshoz, a nemzet örök hálájára tarthatnak számot.

Szentesítés.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a delegáció által elfogadott közös költségvetést jóváhagyta.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 21.

A debreczeni átirat, de méginkább Tisza beszéde a képviselőház tegnapi ülésén már megteremtette a gyümölcsét. Viharosan kezdődött már a mai ülés. Három képviselő kért engedélyt napirend előtt való felszólalásra, de az elnök megtagadta azt tőlük. Emiatt támadt nagy háborúság, a melynek az volt a vége, hogy dél felé az ellenzék zárt ülést kért.

A nyári időszak hát veszedelmesen kezd hasonlítani a tavalyihoz. Csak a vasutasok bánhatják a dolgot, akiknek az ügye most megint halasztást szenved.

Az ülést *Perczel* Dezső elnök féltizenegy órakor nyitotta meg sűrű padsorok előtt. A jegyzőkönyvet a Ház nagyon türelmetlenül hallgatta végig, de végre tolestek rajta. Az irományok közt ott van *Thaly* Kálmán levele, amelyben nyolcz heti szabadságot kér egészségének helyreállítása céljából. A ház megadta.

Maróthy László a mentelmi bizottság előadója egyben régibb keletű mentelmi ügyről terjeszti a Ház elé a jelentést.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bátor ember.

Elbeszéli EGY KIS FIÚ.

Tavaly nagyon kellemelen volt Pusztatátár a nyár. Az időjárás ugyan szép volt és dinnyénk is volt bőven, de én megbuktam németből és számtanból és ezért ugy bántak velem szüleim, mintha én feszitettem volna keresztre a Jézust. Az édesanyám, akárhányszor csak rám nézett, mindig ugy megsajnál, hogy sirva fakadt, az édesapám pedig mindig megakart ölni, mert megbecstelenttem a családot.

Mikor pedig az első napon megettem három kis dinnyét és hozzáfogtam a negyedikhez, megint pofon karot ütött. En ezért többnyire az istállóban taraktam a kocsisoknál. Hanem ebből is baj lett. Az édesanyám ugyanis minden szombaton maga féült meg sűrű féstüvel. Addig féült, míg aztán egyszer hangosan elsikoltotta magát és azt mondta, hogy most már végleg elzülöttem és az édesapám beszélde és megnézte a féstü és megint megakart ölni.

Akkor jött a házukba Dusa.

Dusa a nagybátyám lánya, a Pista bá-

csié, aki Eszéken lakik, és másképp veti a keresztet mint mi, mert ő szerb. Azért küldték hozzánk, mert az édes anyja összeveszett az édesapjával és hirtelen elcsapta a nevelőt. Erről nekünk gyerekeknek nem szóltak semmit, de azért mi rögtön tudtuk.

Dusa szintén tizenkét esztendő, de nagyobb mint én, olyan szép, mint egy angyal, a szeme pedig olyan, mint a mi fekete macskánké.

Mindjárt első nap megakartam cibálni a hosszú haját — a hugaim haját mindig megszoktam cibálni — de ő olyan kemény pofont adott nekem, hogy szikrát hányt a szemem.

Ezen nagyon csodálkoztam és dühbe jöttem, mert nálunk a lányok nem mernek vissza ütni, hanem pityeregni szoktak, ha megverem őket és ennél fogva nekimentem Dusanak, hogy földhöz vágjam.

Ekkor egy ökölcsapást kaptam a karomra, ugy, hogy egészen elzsibbadt, aztán egy másikat a gyomromra, ugy, hogy émelyegni kezdtem, egy harmadikat pedig az orromra kaptam, ugy, hogy megeredt az orrom vére, én még akkor hozzá sem tudtam nyulni. Ezt pedig boxolásnak nevezik. En nem sejtettem, — hogy egy fehérruhás kis lány boxolni is tud.

Dusa azonban tud, sőt vivni is tud, meg lovagolni, mert Pista bácsi, aki egy kicsit fuzsitus ember, megtanította mindenre, mert nagyon fajt neki, hogy Dusa nem lett fiú, hanem leány.

En tehát a kuthoz mentem és megmostam a véres orromat, Dusa pedig bement a házba a szeme pedig igazán ugy fénylett, mint a fekete macskánké.

En aztán egy hegyes vasdarabot tettem a zsebembe és elhatároztam, hogy betöröm a fejét, mert ha annyiban hagyom a dolgot, szegény volna az egész osztályunkra. Nem bánom, ha édesapám megint agyon is üt érte, legfőlebb megszököm hazulról: különben is régi tervem egyszer megszökni.

Déltűn elmentem halászni. Nálunk nem szokás horoggal, vagy hálóval halászni, mert nálunk csak *Pecze*-árok van. Az ember leveti a csizmáját és fölgyűri a nadragját, aztán térd gázol a vízben és keresgél a kimosott part alatt.

A halat, ha ugyan fog az ember, a nadragja zsebébe teszi. Hát amit megérk a vízben, hát egyszerre a másik oldalon szembjön velem Dusa.

Ő is mezitláb volt s ruháját fölterte térdig és ő is halászott. En nem fogtam még

Az elnök ezután jelenti, hogy Rákosi Viktor, Gál Sándor és Sebes Dénes napirend előtt kértek szót a miniszterelnök tegnapi válasza miatt. Ő nem adta meg az engedélyt, mert ez a tárgy nem ide tartozik. (Nagy zaj a baloldalon.)

Rákosi Viktor: Nem ide, hát hova? Talán a Reichsrathba? (Zaj a baloldalon.)

Rátkay László: Hát a nemzeti becsület? (Zaj a baloldalon.)

Lovász Márton: A kérdés feltevéséhez kér szót. Azt kívánja, hogy minden képviselőre külön ejtsék meg a szavazást. (Zaj a baloldalon.)

Az elnök: Erre nincs szükség, mert mind a három képviselő egy tárgyban akár szólani.

Lengyel Zoltán: Lehetséges, hogy valaki az egyik képviselőnek megadja a szót, a másikat nem. Ezért külön-külön kell szavazás alá bocsátani a kérelmet. Különben az elnök ne tartson előadást, hanem tegye fel a kérdést szavazásra. (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Szintén a külön-külön való szavazás mellett van.

Lovász Márton: Tanácsot kér az elnöktől.

Ő Rákosinak meg akarja adni a szót, de Sebesnek meg Gálnak nem. Hogy szavazzon most már, ha egyszerre teszik föl a kérdést? (Derűtlenség.)

Elnök: Nem tanít ki senkit. Kérdi a Házat, külön-külön akar-e szavazni, vagy pedig egyszerre.

Olay: Ezt a kérdést nem szabad szavazás alá bocsátani.

Rákosi Viktor: Ebben a fontos kérdésben föl akar szólalni, de az elnök önkénykedése megakadályozza ebben.

Elnök: Tiltakozik a burkolt meggyanúsítás ellen.

Rákosi Viktor: Majd máskor nem burkoltan fog gyanúsítani. Az elnök nem teljesíti kötelességét.

Tegnap nem utasította rendre a miniszterelnököt magyarellenes nyilatkozatáért, holott Kubikot egy személyes sértésért rendrautasította.

Sághy Gyula: A külön-külön való szavazást kívánja.

Az elnök: Miután mind a kétféle szavazásra van precedens, hát megváltoztatja a né-

zetét és külön-külön fogja feltenni a kérdést szavazásra.

Először Rákosi Viktorra szavaztak.

A többség nem engedte meg neki a napirend előtt való felszólalást. Az ellenzéken kértek a képviselők megszámlálását, de az elnök — nagy zajtól kísérve — nem engedte meg.

Ezután megtagadta a képviselőház óriási zaj között a többi képviselőtől is a felszólalás jogát.

Viharos lármában Olay Lajos ekkor fel-futott az elnöki emelvényre s átadta az elnöknek a zárt ülést kérő ívet.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kér. (Nagy zaj a jobboldalon: Komédia! Tiltakozás a baloldalon: Oáéknak ez komédia? A nemzeti becsület megvédése komédia? Gyalázat! Így beszélnek a magyar képviselőházban!)

Kubik Béla: Jobb maguknak, ha a nemzet nem látja a nyilvános ülésben gyalázatukat! Hol a miniszterelnök! Nem mer most idejönni!

Az elnök elrendeli a zárt ülést.

Zárt ülés.

Perczel Dezső elnök megnyitja a zárt ülést.

Rátkay László indokolja, miért kértek zárt ülést.

Módot kell keresnünk, hogy zárt ülésen tárgyaljuk a kérdést, mert nem engedjük, hogy a kérdés napirendről lekerüljön. Nagy gyalázat érte a nemzetet a kormányelnök kijelentésével.

Ez a helyzet egy törvénytelen állapot, 67 óta nem volt kormány és többség, melyre így tekintettek volna. Nyíltan az ellenzéknek nem mert senki kifejezést adni. Nemzetünk legfőbb vágya nyelvét érvényre juttatni. Ezzel szemben a kormányelnök még a jövőt is leköti. Birjon erkölcsi bátorsággal a miniszterelnök kijelenteni, hogy tévedett. Mig ezt nem teszi meg, addig a kérdést nem engedik napirendről levétni.

Eötvös Károly az incidens nagyfontosságának mondja. A német nyelv szemérmellen betolakodását a miniszterelnök törvényesnek nevezte.

Kubik közbekiáltására azután a gyakorlatra hivatkozik. Ahány szó, annyi durva

botlás. Minden tanintézet kizárná növendékét ezen tudással falai között. Igenis, van törvényerejű szokás. Mi ez? Ha nem a miniszterelnök mondta volna, nem tartaná fontosnak.

Tudni kell a miniszterelnöknek, hogy a maga számára alkothat a nemzet szokást, de hogy idegen nemzet részére tegye ezt, az nem lehet.

Verbőczy megmondja, miként keletkeztek a szokás, minden tanár tanítja. Hogy érvénye legyen a szokásjognak, bizonyos kellék kell és pedig az, hogy észszerű legyen. Hát a Lipótmezőn tanácskozunk, mi? (Taps a szélsőbalon.)

Hát szabad-e a nemzetet olyan helyzetbe kergetni, hogy városaik gyalázzák meg magukat?

A kormányelnök anarchisztikus dolognak tartja, ha a polgármester nem alázza meg magát. A galaczi konzulhoz nincs szava. Ez a kérdés a napirendről le nem kerülhet. Orvoslása az, hogy a kormányelnök vonja vissza szavait.

Tegyen kijelentést, hogy ha bár fájdalomkra a kérdés így állott eddig, ezen segíteni fog minden igyekezettel. Debreczen város polgármestere becsületes ember, jól járt el.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: A galaczi ügyben — tekintettel, hogy a kormányelnök távol van hivatalos ügyben — az ildomosság azt hozza magával, hogy az ő jelenlétében tétessenek e megjegyzések.

Felkiáltások: Hol van? megszökött? (Nagy zaj).

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: Akármint lármáznak, el fogom mondani. (Óriási zaj az egész házban). Ismétlem hogy az ildom kívánja, hogy jelen legyen a miniszterelnök.

Felkiáltások: Miért nem jött ide.

Hieronymi Károly azt a kérést intézi a Házhhoz, hogy ezt a zárt ülést fejezzük be. Eötvös Károly beszédében rongynak —

Eötvös Károly: Ugy van, mert elveszi pénzünket és nem tud magyarul.

Hieronymi: Verbőczy magánjogról beszél, de nem közjogról.

Felkiáltások: Közjogban nincsen elévülés?

Szederkényi Nándor: Hajlandó e kérdést tovább nem vitatni, hogy a nyugodt tanácsko-

semmit, — de ő egy igen szép csikhalat fogott.

Kivettem a zsebemből a hegyes vaddarabot és azt mondtam neki: No, most meghalsz!

Dusa azonban nem ijedt meg, hanem kidobta a halat a partra, aztán fölkapott egy nagy kerek követ és azt mondta: Legyen szerencsém!

Nem akartam megtámadni, mert tudtam, hogy ez a szerb nő mindenre képes, azért cselhez folyamodtam, mint az indusvadak szokták és zsebettem megint a fegyveremet és nevetve mondtam, hogy hiszen én csak tréfálok!

Erre ő is nevetett és eldobta a nagy követ és ilyképpen szólt hozzám.

— Ha akarod, kössünk békét, mert én nem szeretek verekedni, ha nem muszáj. Nekem talán egy hónapig is nálatok kell maradnom, mert ahányszor a guvernánt vagy a szobaleány miatt baj volt, mindig egy hónapig tartott otthon a harag és azt már látom, hogy a hugaiddal nem lehet semmit sem kezdeni, mert azok nyafka libák. — De mi ketten jó pajtások lehetnénk s sok mulatságos dolgot követhetnénk el, ha te nem árulkodnál reám.

— Jól van, — mondtam, — kössünk békét.

— Isten téged ugy segélyen? — kérdezte.

— Isten engem ugy segélyen! — mondtam.

— Hát akkor ezentul jó barátok vagyunk.

Azzal hozzám lépett és kétszer megcsókolt. Így történt, hogy élet-halálra szóló barátságot kötöttünk, aztán együtt halásztunk a Pecze-árokban, de a szép csik mellé csak egy kis hitvány cigányhalat foghattunk még.

Dusa még nálunk volt, mikor hozzánk jött vadászatra Kempelen bácsi. Kempelen bácsinak furesa tüskés szemöldöke van, a bajusza pedig hosszan lelóg, mint a tengeri rozmré a Payer-expedíció képén, a járása pedig olyan ünnepélyes, mint a miséző papé. Kempelen bácsi semmit sem beszél és mindig olyan arczot csinál, mintha dühös volna. Ez azért van, mert ő igen bátor ember. Egy pár esztendővel ezelőtt pisztolyduellumban agyonlőtte Suskovics bácsit, aki az édes anyám távoli rokona volt és akkor Suskovics néni ugy meg ijedt, hogy ő is szörnyet halt.

Pedig nem is ő rá lőttek, de hát ilyen ijedős az asszony nép. Azóta nálunk mindenki nagyra becsüli Kempelen bácsit, örülnek ha eljön, mindig a fő helyre ültetik az édesmama mellé, az urak gyufát adnak neki, ha szivarra akar gyújtani, a nők pedig azt mondják, hogy érdekes ember.

Való igaz, hogy mindig bátor arczot csinál. Egyszer láttam, mikor borotválkozott, az álla szappanos volt, de akkor is szigoruan összeráncolta a homlokát. Ha meg iszik egy kicsit, — mert nálunk vadászat után mindig isznak, — akkor még haragosabb lesz és mindig körülnéz, hogy elég bátornak tartja-e mindenki az asztalnál.

Ilyenkor az urak nagyon szoktak vigyázni, hogy véletlenül olyat ne mondjanak, amit rossz

néven vehetne Kempelen bácsi. Es azt is mondják, hogy mindig töltött revolver van a zsebében.

En Dusanak mindent elmondtam, amit Kempelen bácsiról tudtam, hogy agyonlőtte Suskovics bácsit és hogy Suskovics néni is meghalt és hogy milyen bátor ember, — ebédnél aztán mindig csak Kempelen bácsit nézte. Végül Kempelen bácsinak feltűnt, hogy Dusa le nem veszi róla a szemét és így szólt hozzám:

— Tetszem magának, kisleány?

Dusa mindig meg szokta mondani, amit gondol és így felelt:

— Bizony nem tetszik nekem.

Es ekkor kiköpött.

— Hát akkor miért néz folyton?

— Mert szeretnék magától valamit kérdezni.

Edesmama már akkor rosszat sejtett, apa pedig vasvilla szemekkel nézett Dusra. Kempelen bácsi azonban biztatta Dusat, hogy csak kérdezzen tőle akármit, ő válaszolni fog. Dusa ekkor összeráncolta a fekete szemöldökét és a fénylő macskaszemével olyan erősen nézett a rozmrábajszu bácsira, hogy magam is megijedtem. Csendesesen mondta:

— Megjelent magának álmában már Suskovics néni?

Erre nagy ijedség támadt a szobában és én azt hittem, Kempelen bácsi mindjárt kivessi a töltött revolvert és agyonlővi Dusat. Edesmama azonban kivette Dusat és büntetésül nem adott neki gyümölcsöt, pedig Dusa vendégünk volt. Engem is kikergetett apa, de ez nagy

zás álljon helyre, ha a többség beleegyezik, hogy a kérdést napirendre tűzzék.

Felkiáltások jobbról: Nem!

Szederkényi Nándor: Őök tehát visszatartasítják?

— Nem!

Szederkényi: Hát mit akarnak? Tudomásul veszem, hogy önök nem kívánják a kérdést napirendre tűzni. Mi megpróbáljuk holnap is napirendre hozni.

Szederkényi Nándor: Tessék megmutatni a törvényből, hogy hol van ez megírva. Tiltakozik e felfogás ellen.

Sághy Gyula kijelenti a nemzeti párt nevében, hogy nem azonosítja magát a Tisza felfogásával — ez ellen tiltakozik. Reperáció kell. Hiszi, hogy a miniszterelnök meg fogja találni a módját, mert különben kell, hogy el-seperje a közvélemény ezt a miniszterelnököket.

Polonyi Géza: Hozzuk tisztába, mi a célja a zárt ülésnek. Itt nem lehet a kérdést elintézni. Tény az, hogy napirend előtti felszólalásra kértek engedélyt. Ezt nem kapták meg. Erről van szó. Tudomásul vesszük azt, hogy a többség szolidáris a miniszterelnökkel. Az ellenzék feladata az lesz, hogy módot keressen ezt napirendre tűzni. Tisza álláspontja nem egy nyelvből. Ez egy rendszer. Egy kormányzati irány.

A miniszterelnöknek sejtelve sincs a magyar közjogról. Ez ellen a felfogás ellen kell sikra szállani.

Emlékeztet a Héderváry botlására, megtalálta a ház a módot, hogy ezt reparálja. Ha van nemzeti becsület, úgy itt erre szükség van, hiszen 1267 óta törvény is van reállyen kormányelnökkel szemben, ki ilyen nyilatkozatokkal áll elő, minden eszköz megengedett.

Ha védeni tudják ez álláspontot, miért nem állanak föl? Mert a gazda nincsen itthon?

Felkiáltások: Leltár mamelukok!

Hiszen az önök politikai reputációjáról van szó. Talán nincs engedélyük.

Polonyi Géza: Kérde a ház elnököt, miután nincs kilátás, hogy a többséget kapacitálják, világosítsa fel, mi az oka, hogy ilyen nagy kérdésben, melyben az ő hazafisága (Nagy

derültség balról) is talán velünk van, nem engedett felszólalást.

Ferczel Dezső: Nézetem az, hogy zárt ülésnek nincs célja.

Felkiáltások: Nem arról van szó! (Nagy zaj.)

Ferczel Dezső már megmondtam, miért nem engedtem meg a napirend előtti felszólalást, ezt nem ismétlem.

Polonyi Géza: Személyes kérdésben kijelenti, hogy ezt más államban nem engednék meg.

Visontai Soma: Sajnálja, hogy az elnök éppen ennél a kérdésnél nem gondoskodott arról, hogy ezt kellő formák közt megbeszéljék, ő az oka.

Indítványozza, állapotjanak meg abban, hogy tűzzék napirendre Tisza István nyilatkozatát.

Körber ügyben megtették, kérték ezt, most lehetetlen, hogy ennek utját vágják. Fejtegeti a 67-es törvények szellemét, ebből kétségbevonhatlanul megállapítja a jogot. Hát ez a paritás?

Hegedűs: Cél nélkül valónak tartja a zárt ülést. Előbb tárgyalják le a vasutasok fizetésrendezését, a költségvetés tárgyalása során majd szóvá tehetik a galaczi esetet.

Kaas Ivor: Felette veszedelmes precedensnek tartja a miniszterelnök nyilatkozatát. A zárt ülésnek tehát nagyon is helye van. Ezt a kérdést elodázni nem szabad. Beszédét németül végzi, hogy ezzel is mintegy jelezze, hogy ha így haladunk, ma holnap az országházból is kiszorul a magyar nyelv.

Hock János: Hegedűs a tárgyalás fennakadásán aggódik. Ezen megbotránkozik.

A miniszterelnök kijelentése oly nagy horderejű sérelem, hogy a fölött csak úgy könnyedén elsiklani halalos véték volna. Inkább akadjon meg a tárgyalás folyama, de e kégyes dolgot pihentetni nem szabad. Ha azonban az elnök napirendre tűzi, úgy hajlandó elállni a zárt ülésről.

Kubik Béla: Minden magyar embernek, a kiben tisztesség van, teljes mértékben el kell ítélnie az elnök viselkedését e rendkívül fontos kérdésben.

Ezzel a zárt ülés véget ért. A nyílt ülésben az elnök megállapítja a mai ülés napirendjét, mire az ülés véget ért.

Des Echerolles Kruspér Károly temetése.

Impozáns módon nyilatkozott meg tegnap a részvét néhai *Des Echerolles Kruspér Károly* temetésén. A gyászház tágas udvarát zsúfolásig megtöltötte az előkelő közönség sokasága s az utcán is óriási közönség foglalt állást a járdákon. A család tagjai, a rokonok és akik szorosabb ismeretségben vannak a családdal, a belső termekben gyűltek össze.

A közönség soraiban ott voltak:

Beöthy László főispán, Laurán Agoston pápai praelátus, Széchenyi Jenő, Fetsér Antal, Bundala Mihály kanonokok, Mangra Vazul gör. kel. püspöki helynök, Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök, Medvigy Mihály táblai tanácselnök, Dobosffy Alajos, Harmathy Károly, Zveck Kálmán, Velyászy Gyula táblabírák, Schöpflin Agoston postaigazgató, Papp Miklós pénzügyigazgató, Sal Ferencz nyug. polgármester, dr. Bozóky Alajos jogakad. igazgató, Szolcsányi Hugó jogtanár, Rimler Károly polgármester, Cziffra Gerő, Markovits Antal, Nadányi Jenő, id. Markovits Károly, Keszthelyi Zoltán, Novotny S. Alfonz főgym. igazgató, Beke Boldizsár, Ponty Kelemen, Kertész Miksa, Kolozsváry Béla gymn. tanárok, Pally Lajos, dr. Vucskics Gyula, dr. Hoványi Géza, Wallner Odön, Mezey Mihály, Réz Mihály, Janky József, Hlatky Endre, Reismann Mór, dr. Baróthy Akos, dr. Bodor Károly, Molnár Lajos, dr. Márkus László, Papp György, Makucz Ernő, Mayer Antal, Brém Lőrincz, Heilinger József, Schenker Mihály, Szunyogh Lóránd, dr. Gyöngyössi István, Stark Gyula, Kugler Albert, Bakacs Béla, Szathmáry-Király Andor, dr. Fráter Imre, Huzella Gyula, Alace Károly mezőkeresztesi plébános, dr. Berkovits Miklós, Vulcán József, Miskolczy Barna, Baranyi Zsigmond, Komlóssy József, Cziffra Kálmán, Zsákik Privát, Hraniczky Károly, Böhm Jenő, dr. Schweiger Ede, Román József, Zigre Miklós, dr. Gerő Sándor, Balásházy Iván, Baranyi András, Cseresznyés Albert, Wavrek Kálmán, Hermann János, Mihályfi Adólf, báró Gorupp Arthur, Markbreit Sándor, Weiterschütz János, Rátkay József, Laszky Armin, Láng József, Lukács István, Balogh Döme, Balogh Elemér, Jancsó Károly, Györfy László, Papp Károly, Rihosahék, Ponty, és Lukács Vitális kapuczinus atyák, Sebestyén Lajos, Jelinek Géza, Jablonszky Emil, Voszka Ferencz, Weingärtner Andor, Ujváry Vilmos, Jelinek

igazságtalanság volt, mert én meg se mukkamtam, sőt az nap vélelőnül igen jól visltem magamat. Dusa azonban igen dühös volt, hogy nem kapott gyümölcsöt és egyre azt mondta nekem, hogy ezt nem viszi el szárazon Kempelen bácsi. Két napig dühös volt, mert nem eresztették az ebédőse, hanem külön terítették neki a gyermekszobába, akkor aztán kész volt a boszúállás terve. Estére végre is hajtotta én is segitettem neki, bár nagyon félttem és ellenkeztem, mégis segitettem neki, mert a cit ő akart, azt mindég megtettem.

Az urak egész estig vadásztak és künn a tarlón zsványpecsenyét sülték, úgy, hogy mikor békork hazajöttek, majd leragadt a szemök a nagy fáradságtól meg a bortól és tüstént ágyba feküdték. Edesmama a hugaimmal odaát volt Szombathyé-nál theán, de Dusát és engem nem mertek magukkal vinni. Es ekkor hajtottuk végre a tervünket. Dusa kibontotta a haját, az arczát befehéřítette lisztporral és korommal nagy fekete karkát csinált a szeme köré, aztán egy fehér lep dőt vet magára, mint a kísértetek szokták. A fekete kardurt bepólyázta egy gyerekpólyába, de a farkát kőnshagyta, hogy megfoghassa a kezével. En pedig magamhoz vettem a varázslámpámat, melyet laterna magicszának hívnak s amelyet az édes Jézuska hozott nekem 4 ft 50 krajczárért, mert karácsonykor elég jó bizonyítványom volt és akkor még senki sem merete volna remélni, hogy év végén megbukom két tantárgyból. En sem.

Mikor a vendégszoba előtt halgatództunk, Kempelen bácsi már úgy horyogott, mint az inárcsi fűrészmalom, amely pőzerőre van be-ferdezve. Ovatosan benyitottunk a sötét szobába. Dusa szembeállott az ágygyal, magam

pedig a divány mellé állottam és fogam borzasztóan vaczogott a félelemtől, de azért mégsem szaladtam el. Ekkor a laternából kék fényt vetettem a falra és Dusa odaállott a fényes tányérba és a szemét forgatta. A fekete macskát pedig a karján tartotta, mintha pólyágyerek volna. Ambár tudtam, hogy Dusa mégis olyan iszonyu és kísérteties volt, hogy halálra megijedtem és a laterna reszketett a kezemben és a kék fény is táncolt. Azért mégsem szaladtam el. Es Dusa ekkor üvöltöni kezdett.

— Kempelen! Kempelen! üvöltött Kempelen! Hanem a bácsi igen mélyen aludt és csak akkor ébredt föl, amikor Dusa már sokszor üvöltött. Ekkor egyszerre felült az ágyában és mereven nézte a reszkető fényt.

— Ismersz Kempelen? — üvöltötte Dusa.

— Ki az? Mi az? — ordította a bácsi.

— Suskoviczné vagyok, akinek meggyilkoltad az urát. A gyerekeimnek nincs sem apja, sem anyja, elhozta nekem, nesze, neveld föl!

Azzal a farkánál fogva odadobt a macskát az ágyra. A macska ijedt nyekkenéssel ráesett Kempelen mellére, onnan fölugrott az almáriom tetéjére, mint egy fekete ördög.

Kempelen bácsi nem szólt semmit, hanem visszafeküdt a párnára. En pedig hirtelen elfujtam a laterna gyertyáját, aztán kiszaladtunk az ajtón, miközben jól össz-ütöttük a f-jünket. A macska a lábuk alatt rohant ki. Azt hitük hogy Kempelen bácsi föl fogja lármázni az egész házat, de biz az meg se mozcizant a szobájában. Dusa aztán megmosakodott, anélkül hogy valaki észrevette volna a cs-lédek közül s mire edesmamáék visszajöttek Szombathyektól, akkor már mi ketten mélyen aludtunk, ki-ki a maga szobájában.

Mikor reggel fölébredtem, igen örültem a sikerült tőfának, de apa rosszkedvű volt reggelinél és azt mondta, hogy Kempelen bácsit haldokolva találták a szobájában. Erre már én sem örültem. Kempelen bácsit a nyavalya törte és edesmama azt mondta, nagyon kellemetlen, hogy éppen a mi házukban lett beteg. Később Dusával kimentünk az ököristálló mögé és ott tőnepélyesen megesküdtünk, hogy ezt nem fogjuk elmondani senkinek. Meg is tartottam az esküt, csak két jóbrátomnak mondtam el, de ők viszont esküt tettek, hogy a kinydon sem vallják be az igazgató urak. (Mind a kettő igen elszánt ismétlő).

Kempelen bácsi még öt napig feküdt nálunk, de nem halt meg, hanem hazavitték tragacson. Még akkor se tudta, hogy fiú-e vagy leány. Azóta elmúlt esztendő és most már egészen jól van. A multkor láttam a templomban, botlaj jár, de azért egészen jól van, csak czukkol egy kicsit.

A vakáció, fájdalom, igen gyorsan röppent el, mint rendszeren és Dusa igen sajnálta, mikor a kedves szülei három hét múlva már kibékültek és őt hazavitték. Ambár csak leány, mesis be kell vallanom, hogy nem ismertem még fiút, aki olyan lett volna, mint ő. Mert akárhányszor fajt is neki valamij, azért sohasem sirt, még akkor sem, amikor megrugta a Fanni. (Fanni egy csikó) Es nem is árulkodott soha. Most is sokat gondolunk egymásra és gyakran igen szép képes levelezőlapokat kőpök tőle. Ha nagy lesz-k, talán feleségül veszem, mert ő ezt igen óhajtja, de előbb meg kell tanulnom a boxolást, küőnben mindig neki lenne igazsa, ami lealázó volna rám nézve.

Herczeg Ferencz.

Ferencz, Zsdánszky László, Windisch Márton stb. — A katonai tisztikar majdnem teljes számban, Schlemüller vezérőrnagy, báró Karg, Schmidt ezredesek, Horváth huszárezredes, Szokoll József tüzérőrnagyval élükön; Nagy-Rábé község előjárósága, továbbá az újvárosi zárda növendékei s s rengeteg résztvevő közönség.

A kapu alatt tüzoltók, a koporsó mellett pedig dísztestőrök és díszbőllözött megyehajduk állottak sorfalat.

Az utcán pedig a József ezred zenekara volt felállítva.

A nehéz, antik sarkofag az udvaron volt ravatalra helyezve.

Az elhunyt kiváló főúr végrendeletében azt kívánta, hogy szerzetes ruhában temessék el s díszmagyar ruháját a koporsóra helyezték. A család teljesítette az elhunyt ezen utolsó kívánságát s fekete selyem talárban helyezték a koporsóba. Ugyancsak teljesítették azon végső óháját is, hogy koporsójába a szülőföldjéről Franciaországból általa hozott földet tegyék be.

Négy óraker a családtagjai a koporsó két oldalán elfoglalták helyeiket s a papság kivonult a ravatalhoz.

A gyászszertartást Vinkler József vál. püspök, nagyprépost végezte, Pálffy Béla főreáliskolai hittanár, dr. Lestyán Endre káplán és Kledorfer Lamber kapuczinus házfőnök és növendék papok segédlete mellett.

A gyászszertartás végével gyönyörű magyar ének hangzott fel s aztán megindult az impozáns gyászmenet.

Elöl, a kereszt után a katonazenekar vonult s gyászdulót játszott. Majd a papság következett Vinkler József vál. püspökkel, aki infulát viselt.

A papság után a vármegye díszhajdúi és a temetkezési intézet dísztestőrei haladtak gyászlöbögővel és a főúri koronával. A szebbnél-szebb koszorúk özönével borított koszorúcsok után következett a négy ló által vont üveges gyászhintó a díszmagyar ruhával díszített nehéz érczkoporsóval.

A koporsó után haladtak a család férfi tagjai, a tisztikar és egy szakaszban a József-ezred altisztei, továbbá a nagy közönség. Oriási, kocsisor zárta be az impozáns gyászmenetet, amely a Szent László-hídon, a Fő-utcán, Káptalan-soron át, az olasz-i nagytemetőbe vonult.

A derék főurat a temető keleti részén épült családi kápolna sírboltjában neje hamvai mellett helyezték örök nyugalomra. Vinkler püspök a gyászoló család tagjaival lement a sírboltba, a hol újra beszentelte a halottat.

Az elhunyt lelkiüdvéért a requiem holnap csütörtökön d. e. 10 óraker lesz a Szt László-templomban.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte nagy pontossággal.

A keletázsiai háború.

Pétervár, június 21. A csári pár ma Carszkoje Szelóból nyári tartózkodásra Péterhofba ment.

Pétervár, június 21. Kuropatkin tábornoknak Miklós csárhoz június 19-éről kelt távirata a következőket közli: Az ellenség, ki a szajmacsi, főgvancsengi vonalon van, előrevonulását nemcsak megszüntette, hanem vissza is vonult és több Főgvancsengtől északra lévő, nemrégiben megszállott pontot feladott. A japánok a Dalni-szoros felé való előrehaladásu-

kat beszüntették ugyan, de mégis nagy japán haderőt láttak Sziuja-Kaicu vagy Sziujan-Tasicsae irányában.

Pétervár, június 21. Cillneki tábornoknak a hadügyminiszterhez intézett tegnapi keleti távirata a következő; Porth-Arthurtól érkezett 14-iki jelentések szerint három japán zászlóalj megkezdte az előrevonulást a sziaipintai hegyeken át Lunnatan felé. Előrevonulásukat a lövészek két csapata és egy határőrcsapat feltartoztatta. Ellenséges torpenaszádok lőttek világítójelző állomásunkra. Mikor azonban a Novik czirkálóhajó torpedónaszádok kíséretében közeledett, és tüzelni kezdett az ellenséges hajókra, az ellenség gyorsan visszavonult. Erre az ellenséges csapatok visszavonulni kezdtek. Június 13-án lövészeik visszaszorították a japánokat a hegyektől keletre elfoglalt állásaikból. Bikejev hadnagy és egy lövész elesett, Szlobinszki hadnagy és négy lövész megsebesült. Szlobinszki belehalt sebeibe.

Pétervár, jun. 21. Szaharov tábornok a vezérkarhoz intézett 19-iki keleti távirata szerint 16-ika óta jelek mutatkoznak arra nézve, hogy a japánok megkezdtek az előrevonulást Sziujantól három uton, a melyek Haicseng azaz Tasicsia és Kaicsu állomások felé vezetnek.

Az első uton kisebb ellenséges előőrscsapat közeledett Vancsaper felé. — A második uton az ellenséges előőrök a Nanzjabej és Pancsal között lévő hegyesoroszt szállották meg. A harmadik uton az ellenséges előőrök Kiunjak és Tamparlogu falvak felé közeledtek.

* Az előőrök megszállták a Csipaulieni szorosot.

Az ellenséges csapatok zöme, mely mintegy 5 gyalogezredből, lovasságból és hegyitűzszorosból áll, a Kaicsu és a Kazu között lévő szorosban lépcsős alakulatban állott fel. Az elmúlt napokban előőrseink három csapata tartóztatta fel az ellenséget e három elővonulási uton. Mintegy tíz katona esett el és sebesült meg.

Nazarov megsebesült tiszt és három megsebesült katona fogságba esett. Június 16-án megállapították, hogy csak Szelucsiánban vannak japán járőrök, amelyek egy tűzharcz után gyorsan visszavonultak Főgvancseng felé. E küzdelemben két sebesülés történt. Szajmacsi június 10-ike óta kiürítették a japánok, kiknek egy része Főgvancsengbe indult. Tegnapi este megeredt az eső, mely ma egész napán át tartott.

UJDONSAGOK.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a múlt, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **A püspök utazása.** Szmracsányi Pál püspök 5 Excellentiája ma a fővárosba utazik, hol sürgősebb ügyek elintézése végett egy-két napig fog maradni.

* **A vasuti állomás kibővítése elmarad.** A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége két évvel ezelőtt tervbe vette a nagyvárad vasuti állomás területének kibővítését. A talpfatellit és a három fűtőházat akarták kielepíteni az állomás területéről úgy, hogy a nagy állomás csak az oriási személyforgalom lebonyolítására szolgált volna. Az állomás Biharpüspöki felé eső részét is meg akarták nagyobbítani. A kolozsvári üzletvezetőség a máv. igazgatósága útján fölterjesztette a tervezetet a kereskedelemügyi miniszterhez, aki egy most érkezett leiratában értesíti az üzletvezetőséget, hogy a nagyvárad állomás kibővítéséhez nem járul hozzá, mert a

költségekre sem fedezet, sem hitel nincs. Ha a jövő évi költségelőirányzatba be lesz véve az állomás kibővítése, úgy még akkor a jövő tavaszkor hozzá kezdenek a munkálatokhoz.

* **Az irgalmas rend főnöke Nagyváradon.** Thuróczy Kornél az irgalmas rend tartományi főnöke, a helybeli irgalmas rend társházának visitatiójára városunkba érkezett.

* **Nagyvárad tanár a lappok között.** Báthori Ferencz, a nagyvárad felső ker. iskola kiváló tanára, aki az eddigi szüneteket is európai nagyobb tanulmányutakra fordította a napokban az Eszaki Jeges-tenger partvidékein elszórva élő lappok közé indul, hogy ott két hónap alatt életmódjukat tanulmányozhassa s érdekes népköltészeti termékeiket összegyűjtse. Báthori már sok év óta foglalkozik a különböző lapp nyelvjárások tanulmányozásával s a budapesti »Ujság« s a »Magyar Világ« számára igen szép lapp meséket is fordított. Báthori Berlinen, Kopenhágán, Krisztinán és Throndbjem-en keresztül utazik a lappok földjére. Throndbjem-en azután hajóra ül, a honnan 8 nap alatt a Nordkap érintésével a föld legészakibb városkájába: Vardó-be érkezik. It fog kezdődni tulajdonképeni tanulmányútja s Vardó-tól mindegy 5 hétig, más közlekedési eszköz hiányában, gyalog kell utaznia, hogy különösen az Eaare-tó vidékén élő lappok nyelvét s népköltészetét tanulmányozhassa. Mivel utjában Vardó-tól kezdve még falvak sem igen vannak, tehát 5 hétig lapp kunyhókban kell majd aludnia, azt nem mondhatjuk, hogy éjszaka éjszaka, amennyiben az Eszaki Jeges-tenger partvidékein nyáron tudvalevőleg két hónapig örökös nappal van,

* **A „Budapesti Ujságírók Egyesülete”** segély-alapja egy Almanachot ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festő-művész festményei, mint különálló műmellékletek lesznek a műben. Az Almanach igazán szemérem és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku díszmű lesz és potom 5 friba kerül. Megrendelések a »Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja« kiadóhivatalához küldendők Budapest, VII., Károly-körút 9. Mutatóul mai tárcánkban közöljük Herczeg Ferencz cikkét, melyet az Almanach számára írt.

* **Mire szükséges?** A fővárosi accumulator gyár részvénytársaság megkereste Nagyvárad városát, hogy a villamostelep részére szükséges accumulatort nála, mint az országban ezen munkák készítésében egyedüli ipartelep-nél rendelje meg a város. — Nem tudjuk, mire szükséges ez az accumulator a villamos telepnél, mert mikor a 280,000 korona tulkiadást bejelentették a bizottságnak, azt hangoztatták, hogy most már jó időre teljesen be van rendezve. Egy accumulator pedig oriási összegbe kerül. Valószínű, hogy az esetre lesz szükséges ez az újabb költséges berendezés, ha a villamos vasut részére szolgáltatja az áramot.

* **Telefon a városházán.** Nagyvárad város új székházában az egyes hivatalok meg lehetőszen szétvannak szórva s egyik-másik hivatal az épület-tömb távolabb eső részén van. Hogy az érintkezés az egyes ügyosztályok között minél könnyebb legyen, házi telefon létesítését vették tervbe. A budapesti Deckert és Homolka cég ajánlatot nyújtott be a városhoz, amely egy átkapcsolás és központ nélkül használható telefon hálózatra tesz ajánlatot amely által az egyes ügyosztályok közvetlenül érintkezhetnek egymással. A tervezet szerint a hálózatba be lenne kapcsolva: a II-ik emeleten a katonaiügyi tanácsnok, a főmérnök és az árvaszék; az I. emeleten a főügyész, az irattár, a

gazdasági tanácsnok, a polgármester, a főjegyző és a főkapitány; a földszinten az adóügyi tanácsnok, a főszámvevő és főorvos. Az ajánlattevő cég 2152 koronáért hajlandó a berendezést eszközölni.

*** Csöndháborítás.** Több oldalról vetünk már panaszt azok miatt a reggelbe nyúló tivornyák miatt, melyek a Körös-utca elején nyitott mulató helyen nap, mint nap folynak. Tegnap reggel két órakor valakit kidobtak a korcsmából s ez éktelen istenkáromlást folytatva tele torokkal ordított s viszont reá valaki más, színt oly magas tónusban. Rövid félóra múlva rendőr is került, hisz alig harmincz lépés oda a rendőrség és az egyik ordítottot konfüba pakkolva elszállította. A másik győzelemittasan ordított tovább, miközben szólt a muzsika és vonítottak a környék összes ebei. A cigányozás és dalolás reggel három órakor ért véget. Nézzon utána a rendőrség, hogy meddig van csöndháborítási joga annak a kerthelyiségnek? Ugy tudjuk, hogy talán ennek is van zárórája, még pedig 10 órakor. Egyáltalán érthetetlen, hogy közvetlenül a rendőrség közelében a Körös-utca elején hogy lehetnek napról-napra ilyen állapotok.

*** Első segély a cséplési baleseteknél.** Aratás után a cséplésnél gyakoriak a balesetek s a belügyminiszter most körrendelet útján szabályozza azoknak a szerkezetnek a készletét, a melyek az első segélynyújtás céljából minden gőz- vagy villamos erővel hajtott cséplőgép üzemelnél kéznél tartandók. Ebben az irányban már a múlt évben is történt intézkedés. A belügyminiszter azonban, hogy minden félreértés, vagy félremagyarázás kizárassék, az eddig érvényben volt rendelkezéseket hatályon kívül helyezte s teljesen új szabályzatot léptet életbe, melyet most küldött meg a törvényhatóságoknak.

*** Hazugságok spenótszösszal.** A kereskedelmi alkalmazottak ünnepélyén úgy gondolkodtak, hogy ha Biró, Hirsch és Kureczgäuner adnak peccenyét a szellemi munkához, hát salátának jó lesz az Edelmannt és Gárdos-czég.

Hanem hát nagyon is éretlen volt mind a két zöldség. Es még Gárdos kisasszonyt hosszú haja daczára is lekritizálják a lapok, addig Edelmannt urat kopaszága daczára is beczézik, habár ugyanegy zöldséget árultak is.

Asszony népet le kell zavarni a khatedrától ha perorálni akar. Gárdos kisasszonyról tehát nincs mit írni.

Beszél amit tud s ha semmit se tud, ahhoz is joga van. Az az éretlen, aki hallgatja és tőle akar tanulni.

De Edelmannt ur dr, neki tudni kell, ha beszélni mer!

Es ő mer! Es kijelenti, hogy minden hazugság. Az Isten eszme is, a vallás is, a hazafiság is, a jog is, a humanizmus is, a lét is. Csak a Dreyfus revízió, a kisenewi zsidók védekezése, az nem hazugság.

No! ha ezt tanulta a páholyban, hat szomorú felvilágosodás sőtélilik ott a feketepozitós nagy teremben.

Es most egy komoly kérdést.

El hisszük, daczára nyilvános szerepléseinek, hogy e felolvasó ur, magán praxsisában szerény és értelmes szakember. Hát mondja meg nekünk, hogy ha valamelyik paciense így beszélne előtte, mint a hogy ő felolvasott — mit rendelne neki?

Ez már nem skepszisz, ez mánia.

Színvakság, mely mindent zölden lát, hall és tud.

*** A liba.** Nagy háborúságot rögtönzött ma délelőt a Nagyvásár-téren *Schlésinger* Emánuelné csirkéskőfa és két kofatársa. A három hölgy, *Kiss Mari* nevű kofa asszonyt 4 liba ellopásáért kérdőre vonta. De nem azért kofa a kofa, hogy le ne nyelvelje egyik a másikat. Előbb szó szót ért, majd pedig a piaci közönség nagy gyönyörűségére verekedni kezdtek. A nagy port vert libaügy végre is a rend-

őrségnél nyert újabb megoldást, hova a négy asszonyt és a négy libát bekísérték. *Schlésinger* Emánuelné azzal vádolta a kihallgatásakor *Kiss Mari*t, hogy a nála levő négy libát ötöle lopta el két héttel ezelőt. A lopást a mindjárt kéznél levő két tanu is mindenképen megerősítette. Sőt hozzá tették még azt is, hogy egy-egy forintot kínált nekik a tolvaj asszony azért, hogy hallgassanak. *Kiss Mari* ezekkel szemben nyugodt lelkiismerettel beismerte, hogy a libákat tényleg lopta, mert foglalkozása nincs más, mint a baromfi tolvajlás s ebből tartja fenn magát. Azt azonban kevéren tagadta, hogy akár a panaszos, akár annak tanuként szereplő kartársait meglopta volna, annál is kevésbé, mert ugy a panaszos, mint két társadéja rendszeres orgazdái neki. Végül még az is kizült, hogy ebben a lopásban is segítségére voltak. Az ekként szövetségessé vált liba ügyben a rendőrség tovább folytatja a nyomozást. A négy libát pedig — míg igazolt tulajdonosa nem jelentkezik — egy rendőrrel legeltetik a város végén.

*** Meglopott nagykereskedő.** Weisz József pálinka nagykereskedő Kozsvári-utca 55. sz. a. levő zárt raktár helyiségéből ma virradóra egy métermáza vörös és sárgarezet loptak el ismeretlen tettesek. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

*** Agyonlőtt tolvaj.** Magyar-Kanizsáról írják: Ujjas József suhancz a múlt éjjel Weiszberger gabonakereskedőnél lopni akart, de az éjjeli őr észrevette és utána lőtt. Ujjast a lővés eltalálta és sebeibe belehalt.

*** Találtak 20 darab rongyos zsákot.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x Olvasóink figyelmét felhívjuk **Guzmann Ferencz** bádogos-mester légszusz- és vízvezeték-szerelő lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikk terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönbben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. I. üvegkereskedésével szemben) ujoan megnyitott nagy női divatruházat, mely látványossági számba megy. Tessék e jőnevű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett apagyilkos.

— Az esküdtek határozata. —

A nagyvárad esküdtbírósa tegnap délelőt felmentett egy embert, — aki megölte a saját édes atyját. Nem volt ugyan közvetlen tanuja senki az esetnek, de minden arra vallott s még a — vádlott sem tartotta ezt kizártnak. Azt beismerte, hogy aznap, abban az időben, mikor a gyilkosság történt ő verekedett az áldozattal. Azt is beismerte, hogy nem volt senki idegen nálok abban az időben — Csak azzal védekezett, hogy a verekedés közben egy kapott ütéstől elveszítette az eszméletét s azután nem emlékezett semmire...

A felmentő ítélet az egész városban nagy szenzációt keltett.

Millye Gyula elnök 9 órakor megnyitva az ülést, fölkeri a védőt védbeszédének elmondására.

Rádl Odön: Hét és fél óras beszédében nagy jogi apparátussal azt bizonyította, hogy ha nincs pozitív bizonyíték, nem lehet egy vádlottat elítélni. Ne gondolja az esküdtszék, hogy a védelem csak arra jó, hogy kibuvót találjon a bűnösöknek a büntetés alól. Neki épp ugy kötelessége az igazság kiderítése, mint az ügyésznek. Ezt bizonyítani is tudja, mert világosan látja, hogy az esküdtszék nem mondotta volna ki bűnösnek a vádlottat a szándékos

emberölésben, mivel az ügyész vádolja s ezért ő a kérdések egész sorozatát állította az esküdtek elé, hogy válogathassanak az eshetőségekben.

Kéri védenczét nem bűnösnek kimondani.

Ezután következtek még a replikák.

Az esküdtek rövid tanácskozás után meghozták a verdiktet, mely szerint vádlott *Papp Mihályt* sem a szándékos emberölés büntetében sem pedig az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetében nem találták bűnösnek.

A törvényszék ennek alapján a vádlottat felmentette és annak rögtöni szabadlábra helyezését rendelte el.

Az eddig fölmerült költségekben pedig a magyar királyi állampénztárt marasztalták el.

Az ítélet ellen *Baróthy Pál* királyi ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

Elhagyottá nyívanítás a gyámhatóság hatáskörébe tartozik, a m. kir. belügyminiszter 1904. évi 35.851. sz. határozata szerint. *K. József* Ferencz, *Gizella* és *Margit* elhagyottá nyívanítása tárgyában egy város főkapitánya által hozott másodfoku véghatározatot a belügyminiszter megsemmisítette s az iratokat szabályszerű eljárás végéig az illetékes árvaszékhez tette át. A másodfoku határozat az elhagyottá nyívanítás érdemében 1904. január 15-én intézkedett. Tekintve, hogy 1903. évi szeptember 1-én az 1. számú gyermekvédelmi szabályzat már életbe lépett, a másodfoku véghatározat meghozatala idejében az lett volna a szabályszerű eljárás, hogy a tanács a főkapitányi határozatot oldja föl és megfelelő eljárás végéig az ügyet az illetékes árvaszékhez tegye át.

NYILTTER.

== Ma, szerdán. ==

június hó 22-én

a „Bazár“ kerthelyiségében

a

37-ik gyalogezred

zenekara

kedvező idő esetén

hangversenyt

rendez.

Számos látogatást kér

SZAUER és DOLGOS.

TAVIRATOK.

A szultán küldöttsége a királynál.

Bécs, június 21. (Saját tud. távirata.)
Ő felsége ma délután fogadta a szultán küldöttségét, mely *Sakir basa* vezetése alatt jelent meg a király előtt. A *basa* a szultán sajátkezüleg irt levele kíséretében nyújtotta át a rendjelet Ő felségének. Ezután *Sakir* a küldöttség tagjait mutatta be a királynak, a ki mindenkéhez intézett egy pár szívélyes szót.

Plósz megy?

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.)

Ilt a politikai körökben az a hir van elterjedve, hogy *Tisza István* bécsi utja *Plósz Sándor* lemondásával kapcsolatos.

Plósz távozásának oka hír szerint a katonai büntető bíraskodás ügye, melyben Tiszával nem helyezkedik egy álláspontra.

Utódjának Szivák Imrét emlegetik. A Bud. Tud. e hirt szokása szerint leczáfolja.

A galaczi eset és az ellenzék.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.)
A galaczi dologban a nemzeti párt ma értekezletet tartott. A párt szükségesnek tartja, hogy a sérelem feltétlenül és haladéktalanul reparáltassék. Tiltakozik Tisza abbeli nyilatkozata ellen, hogy minden 67-es alapon álló párt helyeselte azt az álláspontot, amelyet a miniszterelnök a magyar alkotmány ellenére védelmébe vett, sőt nem átalított törvényesnek mondani.

A függetlenségi és 48-as párt mai értekezletén szintén foglalkozott a miniszterelnök nyilatkozatával, melyet a galaczi esetről tett. Elhatározta, hogy a vasutasok fizetésrendezésének törvénynévadását nem gátolja. Hogy azonban a galaczi dolog el ne aludjon, *Bakonyit* ez ügyben interpelláció előterjesztésére kérte fel, melyet Bakonyi holnap fog megtenni.

Kisért az obstrukció.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)
A függetlenségi párt mai értekezletén a költségvetés dologához Polonyi szólt. Kifejti, hogy Tisza ígéreteit nem teljesítette.

Az a véleménye, hogy az esetben, ha a kormány erőnek erejével akadályozná az önálló vámterület behozatalát és nem teljesítené a választási reformokra tett ígéretét, úgy a pártnak kötelessége a leghevesebb harcot vívni a kormány ellen.

Thaly Kálmán csatlakozik Polonyi kezéhez.

Eremits gyilkosai bünpörének tárgyalása.

Szeged, június 21. (Saját tud. táv.)
A szegedi delegált esküdtbíróság ma kezdte meg Eremits Pál gyilkosai bünpörének tárgyalását.

Vádoltak kihallgatásukkor azt vallották, hogy azért ölték meg Eremitset, mert őket vagyoniilag teljesen tönkretette. A vádoltak atyja megtagadta a tanuvalomást.

Bobrikov temetése.

Helsingfors, jun. 21. (Saj. tud. táv.)
Bobrikov főkörmányzó temetésén jelen volt a császár a trónörökösrel és összes nagyhercegekkel.

A háború.

Izgatottság Péterváron.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.)
Pétervárról nagy izgatottság hírére hozza a táviró, mely a katonai körökben uralkodik arra a hírre, hogy Oku és Kuropatkin között a döntő ütközet megkezdődött.

Orosz vereség.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.)
Kaiping mellett hír szerint nagy és véres csatát vívtak az ellenfelek, mely az oroszok teljes vereségével végződött. A csataterén 5000 orosz katona maradt. Staczelberg tábornok csak nagy nehezen tudott észak felé menekülni.

Részletek a telisszai csatáról.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.)
Tokióból érkezett táviratok megerősítik az oroszoknak a telisszai csatában szenvedett óriási veszteségeit. Egy távirat szerint 2000 orosz maradt halva a csataterén. A sebesültekkel együtt 10.000-re rug az oroszok vesztesége.

Más hírforrás szerint a japánok is nagyon sok emberüket veszítették. Valósággal csodaszámba menőnek mondják a japánok támadásának erejét. Nincs katona, a ki ellenállni tudna nekik. Tüzérségük működése pedig oly hathatós és pontos, hogy szinte bámulatos.

Az orosz sereg szétverve.

Budapest jun. 21. (Saját tud. táv.)
Washingtonba az a távirat érkezett Oku és Kuropatkin megütközéséről, hogy a csata az orosz sereg teljes szétverésével végződött.

Ez a hír azonban még megerősítésre vár.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: A. C. D. (Angolból.)

— Ugy van, még pedig azért, hogy lássa, mily zűzódásokat lehet ejteni a hullákon, a balál után. Ezt magam szemével láttam.

— De hisz az imént azt mondta, hogy a barátja nem orvos?

— Most is azt mondom. A jó Isten tudja, hogy voltaképpen mit is tanult . . . De már itt vagyunk, itéj-n róla ön maga!

A kocsi megállt a kórház mellék-ajtaja előtt. Itt már magam is otthon voltam, Stamford nélkül is tudtam a járást a kémiai laboratóriumba. Atmentünk a lepcsőházon, az udvaron, aztán föl az első emeleire s a folyosó végén volt az ajtó.

A laboratórium alacsony terem volt s a falak mentén, a polczokon, tömörödtek üveg és doboz szorongott egymás mellett. Széles, alacsony asztalok álltak benne össze-vissza, megrakva lombikkal, görebekkel s mindenikén ott állt a kis Bunsen-lámpás, mely kék lángocskával égett.

A teremben csak egyetlen-egy ember volt aki a további asztalok egyike előtt ült és a munkája fölé hajolva dolgozott. Lépteink zajára megfordult, hirtelen föngrott és örvendve kiállt föl:

— Megtaláltam! . . . Megtaláltam!

Egyenesen Stamfordhoz szaladt, kezében a lombik s így folytatta:

— Megtaláltam a reagens szert, amelyet csakis a haemoglobin csap le és semmi más! Ha arany-bányát fűdözött volna föl, akkor se örülhetett volna jobban, mint ennek a reagensnek.

Stamford bemutatott bennünket egymásnak:

— Dr Watson . . . mr Sherlock Holmes.

— Hogy van, uram? — kérdezte Sher-

lock Holmes s úgy megszorította a kezemet, hogy ekkora izom-erőt ugyan ki nem néztem volna belőle. — Amint látom, ön Afganisztánban járt? . . .

— Hogy a patvarba találhatta ki ezt? — kérdeztem álmétkodva.

— Sohse törődjek vele — felelte Sherlock Holmes elmosolyodva. — Most nem erről van szó, hanem a haemoglobinról . . . Ön bizonyára megérti fölfedezésem fontosságát?

— A kémia szempontjából mindenesetre érdekes — mondtam — de a gyakorlati hasznát nem igen látom.

— Micsoda, uram? — kiállt föl Sherlock Holmes neki melegedve — hisz évtizedek óta sem fűdöztek föl semmit aminek nagyobb gyakorlati haszna lenne a bűnügyi orvos-tudományban . . .!

Megfogta a kabátom szárnyát és odahúzott az asztalhoz, amelyen dolgozott.

— Vegyünk csak egy kis vért, — folytatta s egy hosszú tűt szűrt bele az ujjába, a kiserkedő véresöppet pedig fölfogta egy kémiai éprouvette-be. — Most ereszzük föl ezt a kevés vért egy liter vízzel . . . Természetes, hogy ez a víz olyan lesz, mintha semmi sem változott volna benne. A vér mennyisége a vízéhez körülbelül annyi, mint 1 : a millióhoz . . . Mindamellert fogadok önnel, hogy a reakció meglesz . . .!

Mialatt beszélt, egy kis üvegcsőből pár csöpp átlátszó folyadékot öntött a véres vízbe amely erre sötét mahagoni színű lett, az üveg fenekére pedig valami barna por csapódott le.

— Nem megmondani! — kiállt föl ujjongva, s úgy tapsolt, mint a gyermek, ha új játékszert kap. — Nos, hogy tetszik önnek?

— Ugy látszik, ez a reagens fölötte érdekeny.

— Nagyszerű, nagyszerű! . . . A régi *gnaiacum*, melyet eddig használtak, sohasem adott biztos eredményt. Bizonytalan volt az eredmény akkor is ha mikroszkóppal vizsgáltak és keresték a vértestecskéket . . . Sőt ez az utóbbi már akkor se ér semmit, ha a vérnyomok pár órásk . . . Az én reagensem ellenben ép oly jól és biztosan hat a vérre, akár régi, akár friss . . . Ha előbb is ismerték volna ezt a reagent, sok száz ember ült a börtönben, aki most szabadon jár-kel és kisklott az igazságszolgáltatás karmai közül.

— Valóban! — szóltam önkénytelenül is megdöbbenve,

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket, csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closettek készítését.

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és költségvetéseket díjtalanul készítek.

Házak jókarban tartási vállalata.

Telephonszám: 448.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)
elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:
6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.
Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.
Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.
Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.
Nagyvárad, 1904. május hó.
739 **AZ igazgatóság.**

Magyar bútorgyár
részvénytársaság.
Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**
Május elsejétől fogva
Szent László-tér, a holdas templom mellett.
Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos
BUTOROK
modern stílusban, gazdag válsztékban, gyári árban.
Szolid, szabott árak!

A székelyföldi ásványi vizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz,
mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési, vizeleti nehézségeknél, vese-, gyomorbél bajokban, gyuladással, közhányás, közhányás, közhányás ellen stb.

Főúri kedvenc ital,
határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszerre mind legolcsóbb gyógyítószert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti ásványvíz“et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelküismerettel ajánljuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utczán lévő Rimanóczy-házban
(Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyvárad-i szakirányú ipariskola czipészszakaszi rajzfeladójára, illetve szaktanítójára vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszakaszi, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad-i czipészgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveltséggel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,
czipész mester.

„JEGENYE“

gyönyörű fekvésű **gyógyfürdő.**
(1600 méter magasan.)

Bánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.
Vásártelki vasas Moor-fürdők.

11° **Lobogó-fürdők.**

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajoknak, scrofulózikusoknak, angolkórosoknak, csusz, vérszegénység, idegesség ellen.
Prospectust küld

731

a kezelőség.

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház.)

Törlesztés

jelzálogkölcsönöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal és a legrövidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a zálogleveleket teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

Drága kamatozású kölcsönök helyett olcsóbb kamatozású kölcsönöket béklye és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság.

— Meglepő eredmény! —

E g y s z e r ű k e z e l é s ! N a g y k e r e s l e t !

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

♦ oly idült esetben is biztos. ♦

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel **1 kor. 20 fillér.**

Kapható:

Berger Sándor

PARFÜMERIE „SAVOLY“
illatszertárban.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZÍNHÁZ-SAROK.)

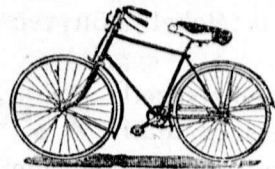

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott* minden kivánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok
teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy **nyári kerthelyiséget** **ápr. hó 8-án azaz vasárnap** egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, **tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZALLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Szép és finom! Új és divatos!

Nyári különlegességek!

Batisztok, himzett mollok, delainek, grenadinok, ajour-kelmék és igen sok más cikkben valóban

bámulatra méltó különlegességek érkeztek.

Kovács L. és Társa,

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Kolozsvár, Vesselényi-utca.

